

Darjan Godić

# PROSTOR BIVŠE OPĆINE ZAVALJE U NAPADNOJ OPERACIJI ARMIJE BOSNE I HERCEGOVINE “GRMEČ-94” I PROTUNAPAD VOJSKE REPUBLIKE SRPSKE I SRPSKE VOJSKE KRAJINE

Darjan Godić  
Hrvatski institut za povijest  
Opatička 10  
10 000 Zagreb, Republika Hrvatska

prethodno priopćenje

Na temelju izvorne arhivske građe autor obrađuje djelovanje 5. korpusa ABiH i 101. pukovnije HVO u napadnoj operaciji “Grmeč-94” i protunapad VRS i SVK. Cilj srpskog protunapada bio je zauzimanje područja zapadne Bosne i grada Bihaća. Poseban naglasak stavljen je na tijek borbenih djelovanja na širem prostoru bivše općine Zavalje.

**Ključne riječi:** Rat u BiH, Operacija Grmeč, Kulen Vakuf;

## **1.) Vojno-političko stanje na području zapadne Bosne uoči napadne operacije “Grmeč-94”**

Zapadna Bosna nalazila se u okruženju i bila je potpuno odvojena od neokupiranih dijelova Bosne i Hercegovine (BiH). Okruženje su činila područja Republike Srpske (RS) s istoka i juga i Republike Srpske Krajine (RSK) sa sjevera i zapada.<sup>484</sup> Područje zapadne Bosne branio je 5. korpus Armije Bosne i Hercegovine (ABiH). Krajem 1994. korpus se sastojao od: Komande korpusa, 501. brdske brigade, 502. brdske brigade, 503. brdske brigade, 505. brdske brigade, 506. oslobodilačke brigade, 1. oslobodilačke brigade, 511. brdske brigade, 517. lake brigade, bataljuna vojne policije, 5. tenkovske čete, 5. mješovitog artiljerijskog divizionjuna, 5. mješovite protuoklopne baterije, 5. inženjerijskog bataljuna, 5. logističke baze, nastavno-regrutnog centra, izviđačke čete i 101. pukovnije Hrvatskog vijeća obrane (HVO).

<sup>484</sup> Sekulić, Milisav. *Knin je pao u Beogradu*. Nidda Verlag, Bad Vilbel, 2001., 89 – 90.

Peti korpus ABiH vezivao je dio snaga Vojske Republike Srpske (VRS) i Srpske vojske Krajine (SVK) i onemogućavao da se one upotrebe na drugim dijelovima ratišta, bilo u Hrvatskoj, bilo u BiH. Tijekom 1994. VRS i SVK poduzele su nekoliko napadnih operacija u kojima su bezuspješno pokušale poraziti 5. korpus ABiH. Unatoč velikim gubicima, snage 5. korpusa ABiH između 16. i 21. kolovoza 1994. porazile su snage Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadne Bosne (NOA-PZB) i ušle u Veliku Kladušu.<sup>485</sup>

Međumuslimanski sukob nastao je kao posljedica proglašenja Autonomne pokrajine zapadne Bosne (AP Zapadna Bosna) u rujnu 1993., nakon čega su pristalice Fikreta Abdića preuzele 521. brdsku i 527. Laku brigadu. U manjim okršajima tijekom listopada 1993. 5. Korpus ABiH uspio je spriječiti širenje AP Zapadne Bosne na područje Cazina. Borbe su nastavljene do kraja 1993. uz velike gubitke na obje strane.<sup>486</sup>

## 2.) Plan napadne operacije “Grmeč-94”

Nakon što je dio snaga VRS s bihaćkog ratišta upućen na druga ratišta u BiH, Komanda 5. korpusa ABiH započela je s planiranjem napadne operacije pod imenom “Grmeč-94”. Cilj operacije bilo je oslobađanje šireg prostora desne obale rijeke Une, od Lohovskih brda do Bosanske Krupe. Napad je trebao ići pravcima Grabež – Hrgar – Dubovsko i Lohovska brda – Ripač – Dubovsko, a od tamo glavnim pravcem Dubovsko – Vrtoče i pomoćnim pravcem Dubovsko – Orašac – Kulen Vakuf. Na krupskom području napad je trebao ići pravcem Grmuša – Veliki Radić – Bosanska Krupa i duž planine Grmeč. Većina snaga VRS nalazila se na prvoj crti obrane, dok su po dubini te snage bile nedostatne ili ih uopće nije bilo. Komanda 5. korpusa ABiH planirala je iznenadnim napadom probiti prve crte VRS i nastaviti prodor kroz slabo branjenu dubinu neprijatelja. Jedinice 5. korpusa ABiH koje su trebale izvesti napad podijeljene su u dvije taktičke grupe i razmještene na pravcima napada. Taktička grupa-1 sastojala se od: 501. brdske brigade, 503. brdske brigade, 1. oslobodilačke brigade, 511. brdske brigade i 517. lake brigade. Taktička grupa-2 sastojala se od 502. brdske brigade. Napadna djelovanja trebao je podržavati 5. mješoviti artiljerijski divizion. Nasuprot snagama 5. korpusa ABiH nalazile su se jedi-

---

<sup>485</sup> Barić, Nikica. *Srpska pobuna u Hrvatskoj 1991. – 1995.*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2005., 296 – 297.; Marijan, Davor. *Oluja*. Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, Zagreb 2009., 43.; Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata (dalje: HMDCCR), građa Republike Srpske Krajine (dalje: RSK): materijal bez naslova od 12. 10. 1994.

<sup>486</sup> Marijan, Davor. *Domovinski rat*. Despot Ininitus, Zagreb, 2016., 312.

nice 1. i 2. krajiškog korpusa VRS koje su se sastojale od: 6. lake pješadijske brigade i 1. lake pješadijske brigade iz 1. krajiškog korpusa; 3. lake pješadijske brigade, 9. lake pješadijske brigade, 11. lake pješadijske brigade, 17. lake pješadijske brigade i 1. lake pješadijske brigade iz 2. krajiškog korpusa. Duž granice Republike Hrvatske (RH) i BiH nalazile su se snage SVK iz 39. banijskog, 21. kordunskog i 15. ličkog korpusa koje nisu izvodile bojna djelovanja prema ABiH.<sup>487</sup> Obavještajnim radom SVK i VRS bile su svjesne da 5. korpus ABiH planira napade na pojedinim pravcima, ali nisu znali za prave razmjere napada. Tako je Komanda 15. korpusa SVK 20. rujna 1994. izvijestila podređene jedinice da su jedinice 5. korpusa ABiH preuzele položaje 101. pukovnije HVO-a na području Velikog i Malog Skočaja, Baljevca i Vedrog Polja. Komanda 15. korpusa SVK ocijenila je da ABiH namjerava napasti prostor RSK na pravcima Veliki Skočaj – Melinovac i Baljevac – Željava, zbog čega su snage 103. lake brigade i 37. pješadijskog bataljuna SVK stavljene u stanje pripravnosti.<sup>488</sup> Organ sigurnosti (vojna sigurnosna služba) 9. listopada 1994. izvijestio je Glavni štab SVK (GŠ SVK) da je 5. korpusu ABiH uz pomoć helikoptera dostavljeno 120 000 metaka koji su podijeljeni svim brigadama u korpusu. Također, helikopterom je dostavljen i barut potreban za topničko streljivo koje se proizvodilo u Cazinu i Bihaću. Zanimljivo je da su obavještajni podaci u izvještaju dobiveni od doušnika u 5. korpusu ABiH. Prisluškivanjem radio veza ABiH srpska strana saznala je za opću mobilizaciju jedinica 5. korpusa ABiH i okvirni datum početka napadne operacije “Grmeč-94”.<sup>489</sup>

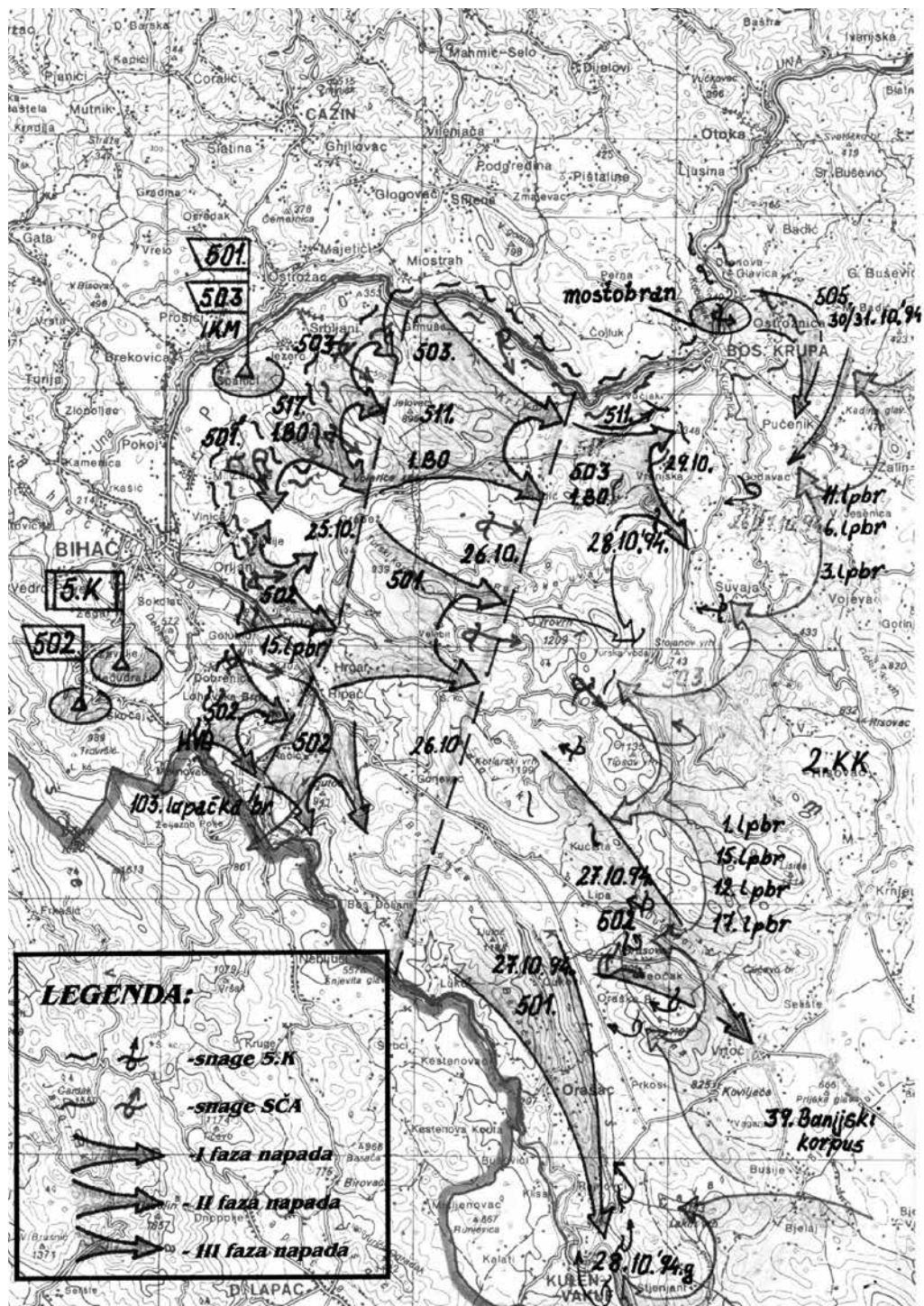
### 3.) Tijek napadne operacije “Grmeč-94”

Operacija “Grmeč-94” započela je 24. listopada 1994. napadom snaga 5. korpusa ABiH na pravcu Lohovska brda – Pritočki Grabež i Zaloški Grabež – Grmuša. Položaji VRS brzo su probijeni, a ostaci razbijenih jedinica povlačili su se u rasulu. Uz snage VRS povlačilo se i srpsko stanovništvo. Upadom snaga ABiH u Ripač i okolna sela počelo je osipanje jedinica 5. korpusa jer su se pothranjeni vojnici dali u potragu za ratnim plijenom koji je ostao iza VRS. Brzina napredovanja ABiH bila je usporena. Nakon što je Komanda 5. korpusa dovela do reda među jedinicama

<sup>487</sup> Marijan, D. *Oluja*. 43., Felić, Bejdo. *Peti korpus 1992. – 1995.*, Ljiljan, Sarajevo, 2001., 309 – 315., 317.

<sup>488</sup> HMDCCR, RSK, Komanda 15. korpusa, Str. pov. br. 152–361 od 20. 9. 1994., K-di 9. mtbr., 18., 50., 70., 103. pbr. i 37. pb.

<sup>489</sup> HMDCCR, RSK, Glavni štab SVK, Str. pov. br. 344–102 od 9. 10. 1994., Stanje na teritoriji 5. K. armije BiH; HMDCCR, RSK, RPG-1, Str. pov. br. 84/94 od 10. 10. 1994., Izvještaj po Ei za dan 10. 10. 1994.; Felić, B. *Peti korpus*. 45.



Slika 24: Operacija Grmeč 94  
(Fejdo Belić; 5 korpus 1992.-1995., Sarajevo 2001.).

napad je nastavljen, a 25. listopada oslobođena je kasarna Grabež odakle je VRS kontrolirala grad Bihać i okolna sela. U prva dva dana operacije 5. korpus ABiH oslobodio je oko 60 km<sup>2</sup> okupiranog područja.<sup>490</sup> S obzirom na to da su jedinice ABiH nastavile s prodorom pravcima Ripač – Dubovsko – Vrtoče i Dubovsko – Orašac – Kulen Vakuf, GŠ SVK 26. listopada 1994. poduzeo je mjere čija je svrha bila spriječiti moguće napade na područje RSK. GŠ SVK naredio je Komandi 15. korpusa mobilizaciju čete vojne policije, izviđačke čete i jednog mehaniziranog te jednog pješadijskog bataljuna. Mobilizirane jedinice trebale su spriječiti prodor ABiH dolinom rijeke Une. Komande 7. i 11. korpusa kao pomoć uputile su na područje Like po jedan pješadijski bataljun, dok su 21. i 39. korpus stavili sve jedinice u stanje pripravnosti.<sup>491</sup> Nastavkom operacije “Grmeč-94” 27. listopada pukovnija HVO-a oslobodila je šire područje Gornjeg Lohova i izbila je na državnu granicu RH i BiH. Iako su snage VRS 28. listopada uspjele stabilizirati obranu dovođenjem jedinica s drugih bojišta, 501. brdska brigada ABiH oslobodila je Kulen Vakuf.<sup>492</sup> Oslobođanje Kulen Vakufa bio je vrhunac napadne operacije ABiH. S obzirom na to da su snage VRS bile razvučene diljem BiH, Glavni štab VRS (GŠ VRS) obratio se za pomoć SVK.<sup>493</sup>

#### 4.) Srpski protunapad

Za zajedničku operaciju SVK i VRS protiv 5. korpusa ABiH, za djelovanje na pravcu Bosanski Petrovac – Vrtoče, SVK je oformila dvije taktičke grupe. Taktičku grupu-1 činilo je ljudstvo iz 21. korpusa SVK, dok je Taktičku grupu-2 činilo ljudstvo iz 7. i 39. korpusa SVK. Obje taktičke grupe bile su podređene 2. krajiškom korpusu VRS.

Operacija je počela 1. studenog 1994. i već istog dana srpske snage zauzele su Kulen Vakuf i Rajnovce. Srpske snage nastavile su potiskivati ABiH i 2. studenog izbile su na crtu Radaci – Vidića točak.<sup>494</sup> Povlačeći se jedinice ABiH pružale su povremeni otpor na pogodnim položajima, ali nisu uspijevale zaustaviti srpske snage koje su 5. studenog izbile na crtu Ćukovi – Štrbci, a na Lohovskim su brdima ovla-

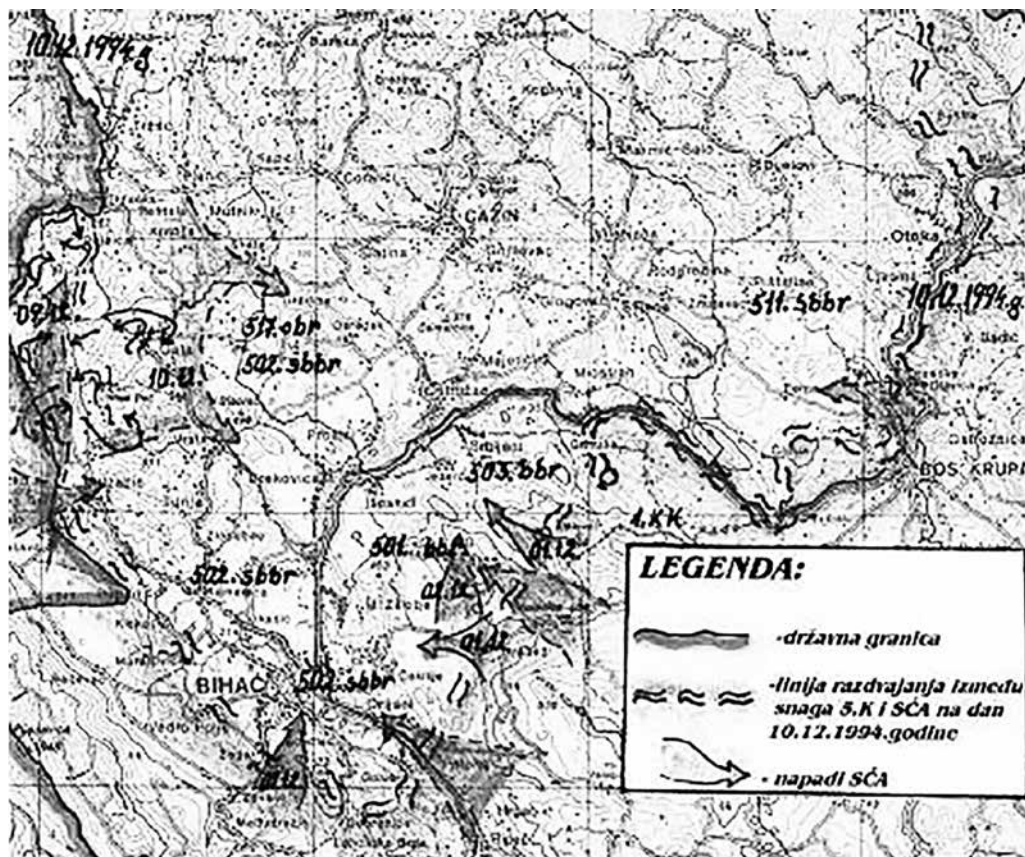
<sup>490</sup> Felić, B., *Peti korpus*. 317 – 321.

<sup>491</sup> Marijan, D. *Oluja*. 43.; HMDCCR, RSK, Glavni štab SVK, str. pov. br. 3–389 od 26. 10. 1994., Naređenje op. br. 2.

<sup>492</sup> Felić, B. *Peti korpus*. 332.

<sup>493</sup> Marijan, D. *Oluja*, 44.; Barić, N. *Srpska pobuna*. 300.–301.

<sup>494</sup> Marijan, D. *Oluja*. 44., 244.; HMDCCR, RSK, GŠ SVK-IKM, Pov. br. 3–503/10 od 1. 11. 1994., Komandi GŠ SVK 7. 15., 21., 39., 18., 11. K., 105. vbr. i 44. rbr.; HMDCCR, RSK, GŠ SVK-IKM, Str. pov. br. 3–503–14 od 2. 11. 1994., Redovni borbeni izveštaj.



Slika 25: Protunapad srpskih snaga prema Bihaću, stanje sredinom prosinca 1994.  
(Fejdo Belić; 5 korpus 1992.-1995., Sarajevo 2001.)

dale vrhom Gradina s kojega su kontrolirale šire područje Zavalja. Združene snage ABiH i HVO-a organizirale su obranu na crti tt. 467 – Čot – Duga Luka – Pršine uvale – Baljevac – Zverinjac – tt. 354 – Nušići – Izačić – Prnjavor – Vikići – Kamenak, koja je probijena 9. studenog. Jedinice ABiH i HVO-a povukle su se na crtu Izačić – Jasika – Klokot – Vedro Polje – Zavalje – Međudražje – Mali Skočaj – Veliki Skočaj.<sup>495</sup> Srpske snage zauzele su 11. studenog Mali i Veliki Skočaj i stigle nadomak Zavalja i Međudražja.<sup>496</sup> Koliko je stanje za jedinice ABiH i HVO-a bilo teško svjedoči obavještajni izvještaj organa sigurnosti SVK predsjedniku RSK od 12. studenog.

<sup>495</sup> HMDCCR, RSK, GŠ SVK-IKM, Str. pov. br. 3-503/28 od 5. 11. 1994., Redovni borbeni izvještaj. HMDCCR, RSK, GŠ SVK-IKM, Str. pov. br. 3-503/82 od 10. 11. 1994., Redovni borbeni izvještaj.; Marijan, D. *Oluja*. 254.

<sup>496</sup> HMDCCR, RSK, KomandaTG-1, Str. pov. br. 3-503/128 od 12. 11. 1994., Redovni borbeni izvještaj.

Obavještajni podaci dobiveni su posredstvom doušnika u 5. korpusu ABiH, snaga Ujedinjenih naroda ili prisluškivanjem telekomunikacijskih i radio veza na bihaćkom području. U izvještaju se navodi da su u telefonskim razgovorima s obitelji gotovo svi pripadnici ABiH govorili o “kaotičnom stanju” u svojim jedinicama pri čemu su izražavali “pesimizam u ishod borbe”. Isto tako, komandant 5. korpusa ABiH general Atif Dudaković u telefonskom razgovoru sa suprugom “rezignirano” je priznao da mu je napad propao i da su srpske snage udaljene četiri kilometra od Bihaća. Dio podataka organ sigurnosti dobio je prilikom informativnog razgovora s komandantom i 34 vojnika 3. voda, 3. čete iz 506. brdske brigade ABiH koji su dezertirali i pobjegli na srpsku stranu. Komandant je iznio je podatak da je 505. brdska brigada ABiH pretrpjela najteže gubitke i da je komanda brigade izgubila kontrolu nad podređenim jedinicama dok su 511. brdska brigada i 503. brdska brigada bile u rasulu. Zbog protunapada ABiH 11. studenog srpske snage na području Malog i Velikog Skočaja bile su dovedene u poluokruženje i morale su se povući na crtu Miloševac – Melinovac – Lisina – Šiške. Iako su potisnule srpske snage, jedinice ABiH nisu imale dovoljno ljudstva s kojim bi držale Mali i Veliki Skočaj, već su povremenu kontrolu prostora prepustile manjim snagama HVO-a koje nisu bile motivirane za borbu.<sup>497</sup> Jedan od razloga nemotiviranosti snaga HVO-a, uz malobrojnost, svakako je bio nedostatak naoružanja i opreme u odnosu na ABiH.<sup>498</sup> Zbog gubitka Malog i Velikog Skočaja veći dio ljudstva oklopnog bataljuna 103. lake brigade SVK napustio je jedinicu i vratio se kućama. Jedan od uzroka neuspjeha srpskih jedinica da zadrže Mali i Veliki Skočaj leži u činjenici da je dio ljudstva umjesto čuvanja dostignutih položaja bio zauzet alkoholiziranjem, pljačkom i paležom. Nakon srpskog povlačenja, u Malom i Velikom Skočaju pronađeno je oko 10 mrtvih civila koje su ubili srpski vojnici.<sup>499</sup> Napadi srpskih snaga na širi prostor Zavalja, Međudražja, Lohovskih brda, Malog i Velikog Skočaja nastavljeni su 15. studenog. Nakon snažne topničke pripreme uslijedio je napad srpske pješadije. Snage ABiH potisnute su s crte Lohovska brda – Hrgar na crtu Bijelo brdo – Om – Čulumak – Sokolac – Debeljača. Do 17. studenog srpske snage vratile su gotovo cijeli teritorij koji su snage ABiH oslobodile i izbile su na dva kilometra od Bihaća, a snage NOAPZB ušle su u Veliku Kladušu.<sup>500</sup>

<sup>497</sup> HMDCDR, RSK, IKM GŠ SVK, Odelenje bezbednosti, Str. pov. broj 1-9 od 12. 11. 1994., Dnevni izvještaj.; HMDCDR, RSK, IKM GŠ SVK, Odelenje bezbednosti, Str. pov. broj 1-11 od 13. 11. 1994., Dnevni izvještaj.; B. Felić, *Peti korpus*, 371.

<sup>498</sup> HMDCDR, RSK, materijal bez naslova od 12. 10. 1994.; HMDCDR, RSK, Službena zabilješka od 17. 10. 1994.

<sup>499</sup> HMDCDR, RSK, IKM GŠ SVK, Odelenje bezbednosti, Str. pov. broj 1-11 od 13. 11. 1994., Dnevni izvještaj.; HMDCDR, RSK, IKM GŠ SVK, Odelenje bezbednosti, Str. pov. broj 1-13 od 13. 11. 1994., Dnevni izvještaj.

<sup>500</sup> Felić, B. *Peti korpus*. 373 – 374.; Marijan, D. *Oluja*. 45.

Za konačan napad srpske snage su prestrojene, a 16. studenog počelo je djelovanje Komande Operativne grupe Pauk koja je zamišljena kao posebna vojna grupa koja bi objedinila sve snage koje sudjeluju u borbama za Bihać. U sastav grupe Pauk ušle su: jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova RSK (MUP RSK), jedinice SVK, jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije (MUP RS), jedinice VRS i jedinice NOAPZB. Komanda Pauka nije bila podređena ni GŠ SVK ni GŠ VRS, nego je bila podređena Državnoj bezbednosti Srbije, dok je opskrba streljivom, hranom i medicinsko zbrinjavanje bila zadaća GŠ SVK.<sup>501</sup> Nakon preustroja srpske su snage 18. studenog krenule u opći napad na cijelom bojištu. Na južnom i jugozapadnom dijelu bojišta snage ABiH i HVO-a nalazile su se na crti Grmuša – Grabež – Sokolac – Debeljača – Baljevac – Klokot – Jasika. U večernjim satima 20. studenog srpske snage zauzele su Međudražje, Mali i Veliki Skočaj, te su iz pravca Pršinih uvala izbile pred Zavalje. Na pravcu Željava – Klokot srpske snage probile su crtu obrane ABiH i nastavile s prodorom prema Vedrom Polju i Vučjaku radi spajanja sa srpskim snagama koje su napredovale prema Zavalju.<sup>502</sup> Kasno poslijepodne 21. studenog srpske snage zauzele su Zavalje koje je branio HVO. U ovim borbama snage HVO-a bile su razbijene s ojačanjima iz 5. korpusa ABiH. Preostale snage HVO-a i ABiH povukle su se na crtu Vedro Polje – Žegar – južne padine Debeljače gdje su pokušale organizirati obranu.<sup>503</sup>

Na srpske napade reagirala je međunarodna zajednica. UNPROFOR je još 9. studenog upozorio krajinske Srbe da će upotrijebiti sva raspoloživa sredstva ako ne prestanu s granatiranjem zaštićenog područja Bihaća. Napadi nisu prestali, pa su 21. studenog zrakoplovi NATO saveza napali zračnu luku SVK u Udbini odakle su srpski zrakoplovi napadali područje Bihaća. Ranjeno je pet osoba, jedna je ubrzo preminula, a zračnoj luci nanesena je veća materijalna šteta.<sup>504</sup> Unatoč zračnim napadima NATO saveza, srpske snage su 22. studenog nastavile s napadima na Bihać u kojima su uspjele zauzeti vrh Debeljače tt. 572, te izbiti pred Vedro Polje. Srbi su očekivali da će 23. studenog ući u Bihać jer Komanda 5. korpusa ABiH više nije imala mogućnosti da zaustavi srpski prodor na južnim prilazima gradu. Dio jedinica ABiH bio je poslan da pokuša zaustaviti prodor srpskih snaga, ali bez nade u uspjeh.<sup>505</sup> Ipak, srpske snage nisu zauzele Bihać 23. studenog već su izbile do ulaza

<sup>501</sup> Marijan, D. *Oluja*. 45.; Sekulić, M. *Knin je pao u Beogradu*. 91 – 92.; Barić, N. *Srpska pobuna*. 302.

<sup>502</sup> Felić, B. *Peti korpus*. 376., 379., 380.

<sup>503</sup> HMDCCR, RSK, Komanda 15. K., Odsek za obaveštajne poslove, Str. pov. broj 571/179 od 21. 11. 1994., Obaveštajni izvještaj; Felić, B. *Peti korpus*. 381.

<sup>504</sup> Marijan, D. *Oluja*. 45.; Barić, N. *Srpska pobuna*. 302.

<sup>505</sup> HMDCCR, RSK, RSK, Komanda Pauk, Odsek za obaveštajno bezbednosne poslove, str. pov. br.



u Žegar i kasarne Grmeč, odnosno na sam rub grada. Zrakoplovi NATO saveza 23. studenog ponovno su napali srpske snage. Zračni napadi NATO saveza nisu zauzvali srpske napade.<sup>506</sup> Vedro Polje Srbi su zauzeli 25. studenog, dok su za Žegar vođene žestoke borbe. Zauzimanjem Vedrog Polja srpske snage našle su se svega 500 metara od bihačke bolnice. Položaji ABiH bili su znatno nepovoljniji od srpskih jer su se nalazili na nižim kotama i stoga su bili izloženiji neprijateljskoj vatri.<sup>507</sup> Srpske snage su zadnjih dana studenog uzastopnim napadima pješadije podržane topničkom vatrom pokušale probiti crte obrane ABiH koja je uporno branila prilaze Bihaću, posebno na pravcima koji od Ripača i Žegara vode prema gradu.<sup>508</sup> Koliko su borbe bile teške govori podatak da su od 13. studenog do 3. prosinca 1994. ABiH i HVO imali 95 poginulih vojnika.<sup>509</sup> U operaciji protiv 5. korpusa ABiH, tijekom studenog i prosinca 1994. SVK je imala 91 poginulog vojnika.<sup>510</sup>

Tijekom 4. i 5. prosinca pritisak srpskih snaga na Bihać je oslabio. Glavni razlog slabljenja srpskih napada nisu bili zračni udari NATO saveza, već napadna operacija “Zima-94” Hrvatske vojske (HV) i HVO-a na području Livanjskog polja. Kako bi zaustavili napredovanje hrvatskih snaga, Srbi su morali prebaciti dio snaga na livanjsko područje. Iako se stanje na bihačkom ratištu smirilo, srpski vojni i politički vrh nije odustao od razbijanja 5. korpusa ABiH i zauzimanja Bihaća.<sup>511</sup> Krajem prosinca 1994. srpske snage su držale dostignute položaje nadomak Bihaća.<sup>512</sup> Srpski napadi na Bihać nastavljeni su i u 1995., a prestali su tek s oslobodilačkom operacijom “Oluja” HV-a.

## 5.) Zaključak

Operacija “Grmeč-94” s vojničke točke gledišta bila je zahtjevna vojna zadaća za 5. korpus ABiH. Koristeći faktor iznenađenja snage ABiH vrlo su brzo izbile na crtu Kulen Vakuf – Vrtoče i tu su zaustavljene. Iako uspješna u napadu, ABiH nije bila uspješna u obrani. Nakon stabilizacije crta obrane, jedinice VRS krenule su u

450 – 1 od 22. 11. 1994., Obaveštajna situacija.

<sup>506</sup> Felić, B. *Peti korpus*. 383.; Barić, N. *Srpska pobuna*. 303.

<sup>507</sup> HMDCCR, RSK, Komanda 2. K. K., Odelenje za obaveštajne poslove, Str. pov. broj 15/22 – 978 od 25. 11. 1994., Obaveštajni podaci dobiveni EI.; Felić, B. *Peti korpus*. 387., 389.

<sup>508</sup> HMDCCR, RSK, Ratni dnevnik GŠ SVK, zabilješka za 26. 11. 1994.; HMDCCR, RSK, Ratni dnevnik GŠ SVK, zabilješka za 27. 11. 1994.; HMDCCR, RSK, Ratni dnevnik GŠ SVK, zabilješka za 28. 11. 1994.; HMDCCR, RSK, Ratni dnevnik GŠ SVK, zabilješka za 29., 30. 11. 1994.; HMDCCR, RSK, Ratni dnevnik GŠ SVK, zabilješka za 1., 2., 3. 12. 1994.

<sup>509</sup> Felić, B. *Peti korpus*. 379., 395.

<sup>510</sup> Sekulić, M. *Knin je pao u Beogradu*. 96.

<sup>511</sup> Felić, B. *Peti korpus*. 396.; Barić, N. *Srpska pobuna*. 303.; Marijan, D. *Oluja*. 46 – 47.,

<sup>512</sup> Barić, N. *Srpska pobuna*. 304.

protunapad koji je uz krajnje napore i žrtvu jedinica ABiH i HVO-a zaustavljen na prilazima Bihaću. Glavni pravac srpskog protunapada išao je južnim i jugozapadnim dijelom bojišta. Najžešće borbe za Bihać vođene su upravo u hrvatskim selima bivše općine Zavalje. Srpske snage uspjele su zauzeti Baljevac, Zavalje, Međudražje, Veliki Skočaj, Mali Skočaj, Vučjak, Žegar i Vedro Polje. Sela su bila opljačkana i zapaljena, a zarobljeni civili su pobijeni. Nakon zauzimanja sela na prostoru Zavalja, srpske snage nisu uspjele zadržati inicijativu i zaustavljene su na ulazu u Bihać. Srpski napad, osim upornom obranom ABiH i HVO-a, zaustavljen je zahvaljujući operaciji "Zima-94" HV-a i HVO-a kojom su veći dio Livanjskog polja našao pod nadzorom hrvatskih snaga.